

RAPORT Z WIZYTACJI

powtórna ocena programowa – profil praktyczny

**dokonanej w dniu 11 grudnia 2019 r. na kierunku komunikacja europejska
prowadzonym na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w filii w Gnieźnie**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: prof. dr hab. Małgorzata Leyko, członek PKA

członek: prof. dr hab. Dariusz Dolański, członek PKA

Część I: Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 52/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie oceny programowej na kierunku *komunikacja europejska* prowadzonym w Instytucie Kultury Europejskiej w Gnieźnie, filii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Warunkową ocenę programową uzasadniają zastrzeżenia dotyczące:

1. wewnątrznie niespójnej koncepcji kształcenia, nieuwzględniającej specyfiki kierunku;
2. ogólnych, nieuwzględniających specyfiki kierunku i niezrozumiale sformułowanych efektów kształcenia zarówno na poziomie kierunkowym, jak i modułowym, które umożliwiały przyporządkowanie kierunku do dowolnej dyscypliny naukowej w dziedzinie nauk humanistycznych i nauk społecznych;
3. niewłaściwego przyporządkowania kierunku wyłącznie do obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych i odniesienia kierunkowych efektów kształcenia do dziedziny nauk humanistycznych w dyscyplinach: filozofia, historia, historia sztuki, językoznawstwo, kulturoznawstwo, literaturoznawstwo, religioznawstwo, mimo że faktycznie odnoszą się one także do obszaru i dziedziny nauk społecznych i dyscyplin naukowych: nauk o poznaniu i komunikacji społecznej oraz nauk o mediach;
4. niezapewnienia odpowiednich proporcji w treściach kształcenia między dyscyplinami z dziedziny nauk humanistycznych, do których został przypisany kierunek, a dyscyplinami z dziedziny nauk społecznych, do których nie został przypisany;
5. braku powiązania tematów znacznej części prac dyplomowych z dyscyplinami naukowymi, do których odnoszą się efekty kształcenia oraz pomijania w pracach dyplomowych problematyki komunikacji.

Ad. 1.

Koncepcja kształcenia nie definiuje sylwetki absolwenta – co jest istotne zwłaszcza z punktu widzenia wprowadzanego na kierunku praktycznego profilu kształcenia – oraz nie wskazuje konkretnych branż zawodowych, do których mają przygotować studia, a w konsekwencji nie umożliwia zdefiniowania zakresu praktycznej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Jednostka wskazuje tylko sfery działalności zawodowej, w których zatrudnienie znajdowali dotychczasowi absolwenci studiów o profilu ogólnoakademickim, jak: *public relations*, budowanie

wizerunku instytucji/firmy, rzecznictwo prasowe, gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji w instytucjach i urzędach, komunikacja z klientem, negocjacje, mediacje, prowadzenie konsultacji społecznych. Wskazane sfery działalności zawodowej związane są w większym stopniu z kompetencjami zdobywanymi w ramach dziedziny nauk społecznych, choć kierunek został przyporządkowany wyłącznie do obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych. Jednocześnie program studiów jest znacząco ukierunkowany na obszar kształcenia w zakresie nauk społecznych i dyscypliny mieszczące się w tym obszarze, co uwidacznia się m.in. w proponowanych specjalnościach: dyplomacja europejska, turystyka kulturowa, medioznawstwo oraz zarządzanie instytucjami kultury.

Ad. 2.

Kierunkowe efekty kształcenia:

- 1) umożliwiają przypisanie ich do dowolnych dyscyplin naukowych z obszaru nauk humanistycznych i społecznych, np. efekty K_W01: „zna terminologię używaną w komunikacji i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych” lub K_W02: „ma wiedzę o miejscu komunikacji europejskiej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi”;
- 2) definiują pojęcia „komunikacja” i „komunikacja europejska” jako dyscyplinę naukową, np. cytowane wyżej efekty K_W01 i K_W02;
- 3) poprzez przyporządkowanie kierunku do jednego obszaru łączą z obszarem nauk humanistycznych kompetencje z zakresu dyscyplin z obszaru nauk społecznych, np. K_W04 „zna wybrane koncepcje historyczne, kulturowe, filozoficzne, komunikacyjne stanowiące teoretyczne podstawy działalności społecznej” lub K_W06: „ma wiedzę o rodzajach komunikacji i o rządzących nimi prawidłowościach”;
- 4) na studiach pierwszego stopnia, uwzględniając kształcenie w zakresie kompetencji językowych, nie wskazują ich poziomu według klasyfikacji ESOKJ.

Ad. 3.

Niewłaściwe przyporządkowanie kierunku wyłącznie do obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych jest konsekwencją opisanej w punkcie 1. niespójności sylwetki absolwenta i w punkcie 2. utożsamiania kompetencji z zakresu dyscyplin z dziedziny nauk społecznych z dziedziną nauk humanistycznych, np. cytowane już efekty K_W04 i K_W06.

Ad. 4.

Oferta programowa, zwłaszcza na studiach drugiego stopnia, obejmuje liczne zajęcia z zakresu nauk społecznych zarówno w modułach kierunkowych, jak i w modułach specjalnościowych: nauk o mediach, prawa, ekonomii, nauk o zarządzaniu, socjologii, w zakresie których przygotowywane są także prace dyplomowe, ale program studiów nie umożliwia osiągnięcia przez studentów umiejętności i kompetencji badawczych związanych z prowadzeniem badań naukowych w tych dyscyplinach. Treści kształcenia, zwłaszcza w przypadku seminariów dyplomowych, różnią się z kierunkowymi efektami kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności prowadzenia badań, udziału w badaniach, ponieważ kierunek został przyporządkowany tylko do obszaru nauk humanistycznych.

Ad. 5.

Prace dyplomowe, które powstały na studiach pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, często wybiegają poza koncepcję kształcenia, nie odpowiadają żadnej z dyscyplin naukowych, do której odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia, lecz takim dyscyplinom naukowym jak socjologia, prawo czy nauki o mediach w dziedzinie nauk społecznych, a w konsekwencji oparte są na pobieżnej analizie literatury przedmiotu oraz ogólnikowych zasadach metodologicznych.

Część II: Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I

Od roku akademickiego 2018/2019 nastąpiła zmiana profilu kształcenia na kierunku *komunikacja europejska* prowadzonym w ramach studiów I i II stopnia z ogólnoakademickiego na praktyczny. Ponieważ w czasie przeprowadzania powtórnej oceny programowej na I stopniu studiów na profilu praktycznym były prowadzone dwa z trzech roczników, a na II stopniu studiów wszystkie roczniki, raport z oceny powtórnej koncentruje się na profilu praktycznym.

Ad. 1.

Dla kierunku na studiach I i II stopnia – zarówno dla wygaszanego profilu ogólnoakademickiego, jak i wyprowadzanego profilu praktycznego – uściślono koncepcję kształcenia, wg której absolwent komunikacji europejskiej posiada ugruntowaną wiedzę z dziedziny nauk humanistycznych w zakresie nauk o kulturze i religii, ze szczególnym uwzględnieniem nauk o komunikacji międzyludzkiej, języku, funkcjonowaniu mediów tradycyjnych oraz Internetu. Zna zasady budowania relacji interpersonalnych w środowiskach zróżnicowanych kulturowo. Posiada wiedzę na temat tworzenia skutecznego przekazu medialnego. Zna i rozumie procesy globalizacyjne, determinujące współczesny dialog kulturowy. Potrafi budować relacje interpersonalne na granicy kultur. Umiejętnie i efektywnie wykorzystuje najnowsze narzędzia komunikacyjne. Wiedzę na temat uwarunkowań kulturowych współczesnej komunikacji interpersonalnej potrafi zastosować w różnych sytuacjach zawodowych. Dzięki otwartemu, interdyscyplinarnemu kształceniu posiada kompetencje do pracy w zespołach kreatywnych, do zarządzania tymi zespołami oraz ich tworzenia. Umożliwia mu to znalezienie pracy w administracji, instytucjach kultury, mediach lub przemyśle turystycznym. Przygotowanie w zakresie dialogu kulturowego nastawione jest na zatrudnienie w korporacjach, kładących nacisk na poprawność relacji interpersonalnych oraz innych instytucjach, w których aspekt komunikacji kulturowej jest istotny. Absolwent posiada także kompetencje umożliwiające mu rozwój w nowym, zagranicznym otoczeniu zawodowym, gdyż w trakcie studiów uczy się dwóch języków obcych. Kierunek przygotowuje także do wykonywania najnowszych zawodów wygenerowanych w przestrzeni medialnej (blogger, influencer, kreator aplikacji, itp.).

Ad. 2.

Dla kierunku zostały zmodyfikowane efekty uczenia się, które są obecnie specyficzne, określają zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych związanych z dyscyplinami naukowymi, do których kierunek został przyporządkowany, przy czym zrezygnowano z operowania pojęciem „komunikacja europejska”, a pojęcie „komunikacja” jest rozumiane jako definiujące zakres kształcenia na kierunku, a nie jako równoważne dyscyplinom naukowym. Przyjęte dla kierunku efekty uczenia się określają poziom umiejętności w zakresie posługiwania się językami obcymi wg ESOKJ dla języków objętych programem studiów.

Ad. 3.

Kierunek został przyporządkowany do następujących dyscyplin naukowych: studia I stopnia – nauki o kulturze i religii (60%), nauki o komunikacji społecznej i mediach (15%), historia (10%), literaturoznawstwo (10%) i językoznawstwo (5%) oraz na studiach II stopnia – nauki o kulturze i religii (60%), nauki o komunikacji społecznej i mediach (25%), literaturoznawstwo (10%) i językoznawstwo (5%). Przyporządkowanie do dyscyplin naukowych odpowiada koncepcji kształcenia.

Ad. 4.

Oferta programowa została dostosowana do opracowanej na nowo koncepcji kształceniu i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Plan studiów koncentruje się na zajęciach związanych z historią, korzeniami i różnorodnością kultury europejskiej oraz z komunikowaniem się w trzech językach (polskim oraz dwóch obcych) z uwzględnieniem różnic interkulturowych i wykorzystaniem różnych narzędzi, w tym technologii cyfrowych. Treści programowe odpowiadają efektom uczenia się sformułowanym dla kierunku i mieszczą się w dyscyplinach naukowych, do których kierunek został przyporządkowany.

Ad. 5.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu określił w swoim statucie zasady przeprowadzania okresowego przeglądu programów studiów, obejmujące m.in. zatwierdzanie tematów prac dyplomowych, dokonywanie okresowej oceny jakości prac dyplomowych realizowanych na kierunku oraz obowiązek ustalenia zasad procesu dyplomowania. Wdrażanie wyżej wskazanych zapisów znajduje się na etapie realizacji w skali całej uczelni, a na ocenianym kierunku dokonano weryfikacji tematów prac dyplomowych i dostosowano ich zakres do dyscypliny wiodącej, do której został przyporządkowany kierunek – nauki o kulturze i religii.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach bezpośrednio związanych z kierunkiem studiów, jakie zaistniały w okresie między przeprowadzeniem przez zespół oceniający PKA oceny zakończonej uchwałą wymienioną w części I, a otrzymaniem zawiadomienia o powtórnej ocenie jakości kształcenia

Na kierunku podjęto konsultacje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz ze studentami dotyczące koncepcji kształcenia. W celu zacieśnienia współpracy

z otoczeniem społeczno-gospodarczym został powołany odpowiedni pełnomocnik. Podjęto także skuteczne działania naprawcze w zakresie funkcjonowania na kierunku systemu zapewniania jakości kształcenia, czego wynikiem są opisane w części drugiej raportu działania.

Część IV: Podsumowanie

W uczelni podjęto skuteczne działania naprawcze, których wynikiem jest opracowanie wewnętrznie spójnej koncepcji kształcenia i wyrazistej sylwetki absolwenta. Kierunek został prawidłowo przyporządkowany do dyscyplin naukowych, efekty uczenia się zostały sformułowane w sposób specyficzny dla kierunku, a oferta programowa umożliwia realizację założonych celów kształcenia i osiągnięcie przez studentów wszystkich kierunkowych efektów uczenia się.

Na kierunku podjęto skuteczne działania naprawcze w zakresie współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia.

1. Ogólna ocena spełnienia kryteriów powtórnej oceny programowej*

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium uzasadniająca wydanie oceny warunkowej Wyróżniająca / W pełni / Zadowolająca / Częściowa / Negatywna	Ocena stopnia spełnienia kryterium po powtórnej ocenie programowej kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadowolająca	Kryterium spełnione
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowolająca	Kryterium spełnione
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowolająca	Kryterium spełnione
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia		
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie		

kształcenia		
Kryterium 6. Umiejędzynarodowienie procesu kształcenia		
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia		
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia		

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium uzasadniająca wydanie oceny warunkowej Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca / Częściowa / Negatywna	Ocena stopnia spełnienia kryterium po powtórnej ocenie programowej kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Zadowalająca	Kryterium spełnione
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Zadowalająca	Kryterium spełnione
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Zadowalająca	Kryterium spełnione
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry		
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie		
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w		

konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku		
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku		
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia		
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach		
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Zadowolająca	Kryterium spełnione

Pierwotna ocena na kierunku komunikacja europejska prowadzonym na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w filii w Gnieźnie odbywała się wg procedur określonych w Uchwale nr 2/2017 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 stycznia 2017. Zgodnie z nimi jednostka otrzymała obowiązującą wówczas ocenę „zadowolająca” odpowiadającą obecnej ocenie „kryterium spełnione częściowo” w kryterium 1, 2 i 3 odpowiadającym obecnym kryteriom 1, 2 oraz kryterium 3 odpowiadającemu obecnym kryterium 9 i 10, przy czym w raporcie z wizytacji nie zostały sformułowane zalecenia dotyczące publicznego dostępu do informacji.